

СТАНОВИЩЕ

От: доц. д-р Николай Георгиев Цонев

Катедра „Икономика на туризма”

Факултет „Икономика на инфраструктурата”

Университет за национално и световно стопанство

Научна специалност: „Икономика и управление (Туризм)”

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по професионално направление 3.8 „Икономика”, научна специалност „Икономика и управление (туризм)” в УНСС.

Автор на дисертационния труд: **Стилияна Димитрова Басмаджиева**

Тема на дисертационния труд: **„Маркетингово управление на здравния туризъм“**

Основание за представяне на становището- участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд.

1. Информация за докторанта

Докторантът се е обучавал по докторска програма към Катедра „Икономика на туризма“, факултет „Икономика на инфраструктурата“ на УНСС по научна специалност „Икономика и управление (туризм)”

съгласно Заповед на Ректора на УНСС № 714/06.04.2016 г. Обучението е осъществено в редовна форма, която е трансформирана в задочна, съгласно Заповед на Ректора на УНСС № 443/20.02.2020 г.

2. Общо представяне на дисертационния труд

Обемът на дисертационния труд е 278 страници, от които 6 стр. увод, 233 стр. изложение (структурирано в три глави), 3 стр. заключение, 14 стр. приложения, 15 стр. използвана литература. Дисертацията е структурирана в логическа последователност и съгласно научните изисквания. Съдържа задължителните цели и задачи, предмет и обект на изследване, тези и хипотези методология и ограничения на изследването, източници на информационно осигуряване и научна новост и полезност.

Съдържанието на труда е структурирано в общоприетите норми и изисквания и съдържа всички необходими реквизити за този тип разработки.

В първа глава са разгледани основните постановки в туризма, неговата същност и специфика. Отделено е специално внимание на здравния туризъм и нормативните актове регламентиращи го. Представени са с фигури видовете здравни центрове, които подлежат на сертифициране съгласно българското законодателство. Изведена и доказана е авторова систематизация на видовете здравен туризъм в България. Подробно е изследвано и изложено ресурсното осигуряване необходимо за развитието на здравния туризъм в нашата страна, както и добрите постижения в тази област, съчетани с природните дадености и тяхното практическо оползотворяване. Обърнато е внимание и на проблемите, които съществуват в сектора и най-вече на тези при СПА и уелнес туризма.

Изведени са добри практики от други туристически страни с развит здравен туризъм, които се отличават с ясна и стратегически правилна за сектора туристическа политика на правителствено ниво.

Във втора глава, много добре са разгледани теоретичните постановки на маркетинговото управление, маркетинговата обкръжаваща среда и нейните специфики, както и преките и не преки конкуренти на България в здравния туризъм. Много професионално от маркетингова гледна точка са разгледани участниците в микро-маркетинговата обкръжаваща среда и техните влияния върху процесите в здравния туризъм, а също така е акцентирано на въздействието върху туристическата индустрия на факторите от макро-маркетинговата обкръжаваща среда.

Иновативно е подхождено при дефинирането на туристическия продукт от страна на потребителя на услугата, което е и същността на маркетинговото управление, като е изведена продуктовата политика на здравния туризъм на макро равнище и перспективите му за развитие.

Разгледани са идентификацията и анализа на елементите на маркетинговото управление и маркетинг микса, както и вътрешния и външния маркетинг на дестинацията, от които най-важни за критериите за оценка са елементите на макро-обкръжаващата и микро-обкръжаващата среда, както и външният маркетинг на дестинацията, като съответно те са адаптирани и заложили като критериите и показателите в практическата част на изследването.

Със задачите на стратегическия маркетингов план, се залагат в основата на модела и кореспондират пряко с трета глава на дисертационния труд. Той включва посочването на приоритети по различните видове здравен туризъм; даване на насока за управлението на човешките ресурси в туризма; анализ на реалното положение на дестинацията в съответния пазар и улесняване изпълнението на задачите и координирането на различните дейности в съответствие с поставените цели.

В трета глава докторанта е разработил собствена методология за изследване на маркетинговото управление в здравния туризъм, като е

използвал за проучването и обработката на анкетите специализиран сайт. На базата на изведените критерии и показатели за проучване и анализ са направени съответните изводи, обосновани на получените резултати от анкетата. Анкетата е изготвена и разпространена онлайн, резултатите са обобщени директно в сайта, след което са анализирани по критерии и показатели, и накрая са оценени по значимост.

На края на проучването в дисертационния труд се създава модел, който ще бъде предоставен на маркетинговите мениджъри в туристическите райони и на експерти в Министерството на туризма, с цел успешно развитие и управление на новосъздадени туристически райони и по-конкретно район София. За тази цел, от 5-те елемента на микро-обкръжаващата среда, които са потребители, доставчици, конкуренти, маркетингови посредници и контактни аудитории, в модела се разглеждат три от тях, като най-подробно докторанта се спира на конкурентите и доставчиците, а потребители остават по-слабо засегнати. От 5-те елемента на макро-обкръжаващата среда, които са географските, демографските, макроикономическите, политическите и законовите фактори и културната среда и научно-техническите условия, се разглеждат подробно и се залагат в модела географските и демографски фактори и частично политическите и законовите фактори в лицето на част от нормативната уредба в здравния туризъм.

4. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд и на получените резултати

Поставената от докторанта цел е добре формулирана и обвързана с останалите логически елементи на изследването. Извежда се твърдението, че чрез ефективното маркетингово управление може да се постигне усъвършенстване на продуктовата специализация по здравен туризъм в

районите, които са с основна и разширена специализация в областта. Задачите отговарят на целта, като я доказват и аргументират.

В разработката са засегнати важни и съвременни въпроси, които могат да бъдат проучвани на различни равнища, включително и в научната сфера. Актуалността на темата е представена и аргументирана във въведението на настоящия труд. Обектът и предметът на изследване са правилно формулирани и кореспондират коректно със темата на дисертацията и нейната актуалност. Формулираната изследователска теза е подкрепена от целта на изследването. Поставените задачи обхващат възможно най-пълно всички аспекти на изследването.

Използваният език и стил на писане е научен, концептуалната структура на дисертацията е много добре изпълнена. Приложеният инструментариум подпомага нейното изграждане. Включени са таблици, фигури и приложения, които онагледяват допълнително направеното проучване. Впечатление прави и аргументираният преход между главите изложен в логически структурирани изводи и обобщения.

Методологията на изследването е подбрана правилно и е приложена коректно. На база проведените проучвания и изследвания, докторантът постига заложената цел и доказва поставената теза.

5. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

От проведените проучвания и изследвания, докторантът постига заложената цел и доказва поставената теза и хипотези. Проучванията обхващат двете основни групи заинтересовани лица, свързани с макроуправлението на здравния туризъм и предоставят изчерпателна информация за изграждането впоследствие на модела под формата на стратегически маркетингов план.

Научните резултати са свързани с определянето и анализирането на спецификата на здравния туризъм в различните региони по света,

извеждането на добри практики в областта, както и извеждане на терминологични аспекти, свързани с маркетинговото управление. Практическите резултати са свързани със създадения модел под формата на Стратегически маркетингов план за развитие и управление на здравния туризъм в определен район в страната в контекста на неговата специализация.

Анализирането на маркетинговата стратегия на България и на специфичните фактори и условия на средата също допълват научното познание в тази област.

Изведените приноси от докторанта са въз основа на решените задачи поставени в увода на труда. Както вече бе споменато те имат теоретичен и практико-приложен характер. Приемам така формулираните приноси от докторанта в заключителната част на дисертационния труд.

6. Оценка на публикациите по дисертацията и автореферата

Докторанта е представил две научни студии и девет доклада, основната част, от които пряко съответстват на темата на труда, а останалата част са обвързани с по-широки въпроси на туризма. Всички те са публикувани в научни издания. Публикациите са свързани пряко с темата на научния труд и отразяват част от получените в дисертацията резултати.

Авторефератът представя достоверно, пълно и в логическа последователност съдържанието на дисертационния труд. В последната част са посочени справка за приносите на докторанта, списък с публикациите и декларация за оригиналност.

7. Критични бележки и препоръки

Смятам, че трудът би се подобрил, ако засегне в малък обем въпросите свързани с предимствата, които дава ценовата политика на туристическите продукти в здравния туризъм в България и се обърне внимание на анализа и отчитането на ефективността на позиционирането ни като туристическа дестинация, чрез специализираните медицински сайтове за анализ на достигнатите потребители.

8. Въпроси по дисертационния труд

Представената разработка провокира и някои въпроси, а именно:

1. Има ли бъдеще развитието на медицинския туризъм в България и в кои области на медицината?

9. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение.

Дисертационния труд на тема *„Маркетингово управление на здравния туризъм“* с автор **Стилияна Димитрова Басмаджиева** представлява самостоятелно и задълбочено научно изследване, в което се констатира познаване на разглежданата проблематика, методологически и научно издържан текст и систематизирани аналитични способности на автора.

Научните и практико-приложните приноси притежават иновативен и изследователски характер.

Въз основа на отделните компоненти на настоящото становище и предвид цялостната ми оценка на труда, базирана на неговата актуалност, съдържание и приноси, предлагам на уважаемите членове на научното жури да присъди ОНС „доктор“ по научната специалност „Икономика и управление (туризъм)“ на Стилияна Димитрова Басмаджиева.

Дата: 07.06.2020 г.

Изготвил становището:

доц. д-р Николай Цонев